

Dátum: 25-02-2022

Ev.č.:

F4-1/2022-VaV

Prílohy: -

Vybavuje: prof. Hájek

OPONENTSKÝ POSUDOK HABILITAČNEJ PRÁCE

Meno habilitanta: Mgr. Marián Grupač, PhD.
Názov habilitačnej práce: Bad Language in Mass Media
Odbor: habilitačné konanie v študijnom odbore Masmediálne štúdiá
Rozsah práce: 228 267 znakov vrátane medzier,
Meno oponenta: doc. PaedDr. PhDr. Marcel Lincényi, PhD.
Pracovisko oponenta: Katedra marketingu, Vysoká škola podnikání a práva

Predkladaný posudok som vypracoval na základe menovania za oponenta Vedeckou radou Fakulty masmédií Paneurópskej vysokej školy a jej predsedníčkou prof. PhDr. Ivetou Radičovou, PhD. zo dňa 24. januára 2022. V posudku hodnotím habilitačnú prácu za účelom posúdenia vhodnosti kandidáta Mgr. Mariána Grupača, PhD. na udelenie titulu docent v odbore habilitačného konania: Masmediálne štúdiá.

1. Náročnosť spracovania riešenej problematiky v práci

Ako habilitačná práca bola predložená knižná publikácia v anglickom jazyku s názvom Bad Language in Mass Media, ktorá bola vydaná v roku 2021 v renomovanom zahraničnom vydavateľstve Addleton Academic Publishers v New Yorku. Posudzovaný text má celkový rozsah 71 strán. Pri analýze znakov zisťujeme, že text obsahuje 228 267 vrátane medzier, čo je v prepočte 6,34 autorských hárkov, čo spĺňa rozsah pre zahraničné vedecké monografie v kategórii AAA, ako aj štandardný rozsah pre habilitačné práce v odbore. Knižná publikácia taktiež spĺňa požadovaný náklad pre vedecké monografie. Pri analýze textu sme dospeli k názoru, že v prípade posudzovanej publikácie sa jedná o pôvodné monotematické dielo vedecko-objaviteľského charakteru, nakoľko autor využíva, kriticky prehodnocuje a syntetizuje známe poznatky o danej téme a obohacuje ich o nové originálne poznatky, ktoré sú výsledkom autorovej vlastnej vedeckej práce, a predkladá závery.

Z vyššie uvedeného potvrdzujeme, že sa jedná o zahraničnú vedeckú monografiu v kategórii AAA, o ktorej budeme ďalej hovoriť ako o habilitačnej práci.

Predkladaná habilitačná práca vo forme vydanej zahraničnej monografie je monotematická publikácia zameraná na tabuizovanú lexiku v mediálnom priestore v Slovenskej republike so zreteľom na oblasť športu, politiky a umenia. Zvolená téma habilitačnej práce je preto z vyššie uvedeného v dnešnej dobe aktuálna a potrebná pre teóriu a prax súčasných médií.

2. Posúdenie úrovne spracovania práce

Habilitačná práca Mgr. Mariána Grupača, PhD. pozostáva zo štyroch hlavných kapitol, ktoré obsahujú teoretickú časť ako aj empirickú časť. Metodologicky je práca vyvážená, obsahuje kapitoly, ktoré sú nevyhnutné na dosiahnutie vytýčených výskumných cieľov.

Teoretické spracovanie habilitačnej práce je dostatočné po rozsahovej a obsahovej stránke. Teoretická časť práce začína vyčlenením a špecifikovaním jednotlivých oblastí v lexike, ako aj vo sfére mediálnej tvorby. Autor v prvej úvodnej kapitole detailnejšie precizuje „nevhodné“ či inak spoločensky ambivalentné výrazy v jazyku, ktoré sa vyskytujú v mediálnych výstupoch v súčasnosti.

Známe poznatky ďalej autor aplikuje v praktickej časti, kde charakterizuje špecifiká lexiky v športe a v politike a umení, a následne realizuje kvalitatívny výskum.

V druhej kapitole habilitant pojednáva o negatívnej emocionalite ako o podmieňujúcom faktore používania tabuizovanej lexiky v športe. Cielene sa venuje mediálnym výstupom z oblasti športu, kde je možné nájsť viaceré negatívne výrazy ako vedľajší produkt citovosti, aj napriek snahám o ich elimináciu.

V tretej kapitole autor skúma a definuje základné východiská v súvislosti výskytom tabuizovanej lexiky v politickom jazyku a jazyku umenia. Tu si dovoľujeme poukázať na to, že by bolo prehľadnejšie, keby sa autor venoval analýze lexiky v mediálnych obsahoch v politickom jazyku a jazyku umenia v samostatných kapitolách.

Podrobné výsledky realizovaného výskumu sú prezentované vo štvrtnej kapitole s názvom „Tabooed lexi in the media space in Slovakia and abroad – qualitative survey. Autor tu prezentuje výsledky aktuálne realizovaného kvalitatívneho

prieskumu na vzorke vybraných profesionálov a odborníkov v slovenských masmediách so zameraním na politiku, umenie, či šport.

V rámci posúdenia úrovne spracovania práce poukazujeme na protokol o kontrole originality, ktorý preukázal nízku nadprahovú hodnotu podobnosti na úrovni 0,56 %, čo svedčí o originalite textu.

3. Prínos a úroveň výsledkov práce

Posudzovaná habilitačná práca predstavuje aktuálny, ucelený a relevantný pohľad na problematiku využívania expresívnych, hrubých, nevhodných či vulgárnych slov, a slovných spojení v mediálnej produkcii, ktorý doteraz v akademickom priestore v takomto rozsahu absentoval. Habilitant vychádzal z teoretického základu, realizoval vhodný výskum, pričom v rámci záveroch poukazuje na možné riešenia stanovených problémov do budúcnosti.

Z prieskumu, ktorý habilitant realizoval medzi odborníkmi z aktívnej mediálnej praxe, vyplynulo zistenie, že väčšina z opýtaných osôb v mediálnej produkcii (prevažne v TV vysielaní) eviduje výskyt expresívnych a vulgárnych výrazov a vnímajú ich ako nevhodné. Z výskumu taktiež vyplynulo, že účinný nástroj eliminácie používania tabuizovanej lexiky v médiách, je možné považovať prevenciu, čo však nie je jednoznačné. V tejto súvislosti však je potrebné uviesť, že v rámci výskumnej časti nie je jasne definovaný výskumný súbor, respektíve zrejmy výber výskumnej vzorky. Habilitant získané odpovede z parciálneho výskumu porovnával s už realizovanými prieskumami uskutočnenými v zahraničí. V tomto prípade je na diskusiu, či je vhodné a prínosné komparovať mediálne výstupy v Rusku, či USA vzhľadom na diametrálne odlišné výskumné súbory z geografického, ekonomického, kultúrneho a sociálneho hľadiska.

Habilitant v súvislosti s výsledkami výskumu navrhuje zvážiť a predovšetkým uplatniť funkčnú a cielenú elimináciu hrubých a vulgárnych výrazov v médiách a to najmä so zreteľom na negatívny dopad takejto lexiky na deti a mládež s prihliadnutím na ich harmonický duševný vývoj a osobnostnú, emocionálnu stabilitu v súkromnom i verejnom prejave.

Otázky do diskusie

- Z vyššie uvedených pripomienok k výskumnému súboru by habilitant mohol priblížiť a zdôvodniť výber výskumnej vzorky z kvalitatívneho prieskumu
- Výsledky kvalitatívneho výskumu ste porovnávali s už realizovanými prieskumami uskutočnenými v zahraničí v USA, či Ruska. Môžete zdôvodniť, prečo ste sa rozhodli porovnávať výsledky na Slovenku s prieskumami v USA, či v Rusku, keď sa jedná o odlišné výskumné súbory?
- Z realizovaného výskumu vyplynulo, že účinný nástroj eliminácie používania tabuizovanej lexiky v médiách, je možné považovať prevenciu. Mohli by ste konkretizovať uvedený návrh riešenia problému? Aké nové odporúčania, postupy, metódy, programy by ste navrhli na elimináciu negatívnej lexiky v masových médiách?
- Ako vnímate vývoj tabuizovanej lexiky v Slovenskej republike za posledných 10 rokov?
- Mohli by ste komparovať stav expresívnych, hrubých, nevhodných, či vulgárnych slov v mediálnej produkcii v SR s okolitými krajinami Európskej únie?

4. Posúdenie formálnej stránky práce

Výhradu máme k rozsahu a obsahu použitej literatúry. V zozname literatúry nachádzame 89 bibliografických odkazov, z ktorých sú väčšina aktuálne publikácie zo slovenských zdrojov. Približne tretina bibliografických odkazov sú elektronické zdroje, z toho väčšina odkazy na príspevky v slovenských médiách. Z celkového počtu bibliografických zdrojov je približne štvrtina zahraničných. Výhradu máme taktiež k formálnej úprave bibliografických odkazov, kde chýbajú údaje o stranách, ISBN, ISSN, atď.

Text habilitačnej práce je zväčša kultivovaný, zrozumiteľný a odborne fundovaný, ale len na niektorých stranách možno nájsť formálne gramatické a štylistické nepresnosti. Napríklad na str. 64 nachádzame text „Jazyk je živý organizmus.“

Prehľadnosť a zrozumiteľnosť výskumnej časti monografie dotvára adekvátny počet grafov. Nie všetky texty sú však čitateľné pre nedostatočnú veľkosť písma (napríklad grafy č. 4.5, 4.6, 4.7)

Pozitívne hodnotíme zaradenie menného registra na konci vedeckej monografie, ktorý je užitočný pre čitateľa.

Záverom chceme uviesť, že uvedené formálne pripomienky nemajú závažný vplyv na kvalitu a obsah textu.

SÚHRNNÉ STANOVISKO OPONENTA

Na základe preštudovania habilitačnej práce konštatujem, že predložená habilitačná práca **spĺňa/nespĺňa** požiadavky na uvedený typ kvalifikačných prác.

Preto **odporúčam/ neodporúčam**, aby Vedecká rada Paneurópskej vysokej školy v Bratislave po splnení všetkých ďalších náležitostí udelila Mgr. Mariánovi Grupačovi, PhD. titul „docent“ pre odbor habilitačného konania masmediálne štúdiá.

V Bratislave, 20. februára 2022

.....
doc. PaedDr. PhDr. Marcel Lincényi, PhD., v. r.